

RECENZIA

Topografická mineralógia Slovenska, II. a III. diel, a 2. vyd. I. dielu. Vydalo nakladateľstvo Veda v náklade 2 500 ks. Autorský kolektív: Koděra et al. Rozsah: II. diel, str. 585–1098, cena 89 Kčs; III. diel, str. 1105–1590; cena 80 Kčs; 2. vyd. I. dielu, str. 1–577, cena 105 Kčs.

V tomto roku sa objavili v predajniach ďalšie dva zväzky Topografickej mineralógie Slovenska.

Obidva diely autori zostavili podľa rovnakej osnovy, aká sa použila pre I. diel. Mimo opisu lokalít na str. 607–1098 a 1121–1458 má každý diel aj úvodný zoznam obcí a typov mineralizácií. Obidva diely majú nielen vysokú kvalitu tlače, ale vidno aj veľmi dobrú redakčnú prácu. Je potešiteľné zvýšenie nákladu na 2500 ks, ako aj rozšírenie publikácie o III. diel, čo je veľmi záslužný čin nielen od autorského kolektívu, ale aj od vydavateľstva Veda.

Treba vysoko hodnotiť, že okrem veľkého úsilia pozbierať všetky údaje o ložiskách, výskytoch a indíciách, autorský kolektív významne prispel pri zostavovaní publikácie aj vlastnou tvorivou prácou, úvahami a interpretáciami. K jednotlivým údajom autorský kolektív pristupoval analyticky, výsledkom čoho sú mnohé návrhy na škrtnutie minerálov, ktoré sú buď zastaralé, málo vierohodné, alebo pochádzajú z inej lokality, ako sa doteraz uvádzalo. Autori správne posúdili niektoré zdiskreditované názvy minerálov (napr. pettkoit = voltait, trombolith = zmes minerálov alebo ferovaldit = szomolnokit). Rovnako upozorňujú na niektoré minerály uvádzané na niektorých lokalitách viac-menej iba zo zvyku (napr. Lovinobaňa – magnezit sa tu nikdy nevyskytoval). V ojedinelých prípadoch autori opisujú mimo obcí aj orografické celky (napr. Poľana, Vysoké Tatry), zvlášť keď nie vždy je jasná presná poloha lokality. Treba vyzdvihnúť, že sa začali uvádzať názvy lokalít nad čiarou každej stránky textu, čo podstatne urýchľuje orientáciu v knihe. Tretí diel zahŕňa doplnok literatúry do roku 1980, ktorú prvý diel

nepodchytil, ako aj doplnky k lokalitám prvého dielu. Na str. 1469–1590 sú zoradené registre minerálov, lokalít, genetických typov mineralizácií s lokalitami a registrom autorov. Žiaľ, tretí diel neobsahuje avizované mapky lokalít, regiónov aj genetických typov. Snáď by autori mohli uvážiť, či by sa nemali doplniť v prípadnom ďalšom zväzku, ktorý by zahrňoval aj doplnky k Topografickej mineralógii Slovenska po roku 1980. Obdobie 10 rokov si takéto doplnky vyžaduje (k ich príprave a vydaniu určite uplynie ďalších cca 5 rokov), predtým avizovaná mapová časť (najmä lokalitná) by tiež veľmi prispela k plnohodnotnému významu diela.

V obidvoch zväzkoch pri opise geologického prostredia mineralizácie sa užívajú aj staršie, neplatné názvy, resp. oboje. Podobne je to aj s prezentáciou novších zistení, názorov a interpretácií litostratigrafického a tektonického vývoja, ako aj genézy žilných a stratiformných ložísk. To síce nie je podstatné pri topografickej mineralógii, avšak toto trojzväzkové dielo v súčasnosti supluje aj modernejšiu publikáciu o ložiskách nerastných surovín Slovenska. Preto aj geologicko-tektonickej a metalogetickej problematike bolo treba azda venovať väčšiu pozornosť, ako obyčajne býva pri takomto druhu prác.

Veľmi záslužným činom vydavateľstva Veda je druhé vydanie 1. dielu Topografickej mineralógie Slovenska, ktorý po vyjdení sa rýchlo rozobral. Jeho terajší náklad je 1 000 ks, takže všetky tri diely majú rovnaký náklad. Upozorňujeme na 2. vydanie I. dielu všetkých, ktorým ho nekúpili po jeho prvom vydaní.

Druhý a tretí zväzok Topografickej mineralógie Slovenska ukončil mnohoročnú, veľmi záslužnú právu autorského kolektívu pod vedením prof. M. Koděru. Sme presvedčení, že geologická verejnosť vysoko oceňuje toto dielo a jeho hodnota neobyčajne vzrastie pre nastupujúce a ďalšie generácie slovenských geológov.

Rudolf Ďuďa, Pavol Grecula